

Milí bratři, milé sestry, dnes se zaměříme na jednu pozoruhodnou biblickou postavu, na Rachab. Její jméno je v hebrejštině odvozeno od slovesa, které znamená „otevřít se do široka“ nebo „poskytnout široký prostor“. Původně její jméno patrně souviselo s jejím zaměstnáním, byla prostitutka, ale v našem příběhu dostává její jméno nový význam. Ona se do široka otevřela Hospodinu, Bohu Izraele a poskytla prostor jeho vyslancům, zvědům, kteří k ní přišli. A to, co říká, její slova, jsou velmi pozoruhodná. Její řeč k Izraelským zvědům je sestavená do struktury, ve které se opakují motivy vyznání Hospodina a důsledky, které v obyvatelích země vyvolává to, že slyšeli o Hospodinovu jednání.

Děj příběhu je vyprávěn stručně (v. 1-8) a důraz je položen právě na to, co zde říká Rachab (v. 9-13). Její slova jsou orámována vyznáním: „*Vím, že Hospodin dal zemi vám.*“ To je na začátku její řeči, a potom také čteme její druhé vyznání: „*Hospodin, váš Bůh, je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi.*“ A mezi tím Rachab uvádí důsledky, které v obyvatelích země vyvolalo to, co slyšeli o Hospodinu a o tom, co Izraelci učinili dvěma králům v Zajordání: „*Padla na nás hrůza a všichni obyvatelé země propadli před vámi zmatku... ztratili jsme odvahu a pozbyli jsme ducha.*“

Rachab zde stručně připomene příběh exodu, příběh vyvedení Izraelců z otroctví a jejich vedení po poušti. Vypadá to, jako by Rachab znala Mojžíšovy knihy a vyvozuje z toho důsledky pro budoucnost. Mluví jako prorokyně, ohlíží se do dějin Izraele, k tomu, co vykonal Hospodin, jak vysušil vody Rákosového moře a co učinil s králi Sichonem a Ógem. A na základě toho také ví, co se stane. Tak jako před Izraelem musely ustoupit vody Rákosového moře, dopadne to i s vodami Jordánu. A to, co se stalo s králi Sichonem a Ógem, stane se i s králem Jericha.

Její řeč pak cílí do přísahy milosrdenství, které si žádá od zvědů. Ona jim poskytla milosrdenství, ukryla ve svém domě. A tak, jako ona prokázala milosrdenství jim, mají i oni prokázat milosrdenství jí a jejímu domu. Protože ona ví, jak to s Jerichem dopadne. Tato přísaha má zachránit ji a celý její dům, tedy jejího otce, matku, bratry a sestry. Příznačně zde nemluví o svém muži a o svých dětech, protože Rachab je prostitutka. Nemá muže ani děti.

Její vyznavačská řeč je zajímavá a vynikne na pozadí toho, co říká vyslancům Jeriškého krále, kteří u ní hledají Izraelské zvědy. Rachab o nich mluví, jako by tito muži byli její zákazníci a ona se nezajímala o to, kdo jsou a odkud přišli: „*Ano, ti muži ke mně přišli, ale já jsem nevěděla, odkud jsou, a nevím, kam pak šli.*“ Mužů, kteří k ní chodí, se prostě nevyptává, co jsou zač a kam pak jdou. To není její starost. Její řemeslo jí poskytuje dobrou výmluvu. Je přece jasné, proč k ní muži přišli a co od ní chtěli a už zase odešli. Se zákazníky není potřeba se dlouze vybavovat. „*Ale běžte a rychle je pronásleduje, ať je dostihnete.*“ Tak mluví Rachab ke královým vyslancům.

Královi vyslanci jí uvěří. Nedělají prohlídku jejího domu a rychle jdou její domnělé klienty pronásledovat. Je zajímavé, jak je tato její řeč v protikladu vůči tomu, jak potom Rachab mluví s izraelskými zvědy. Mluví s nimi jako vyznavačka Hospodina. S vyslanci krále mluví jako místní prostitutka. O Izraelských mužích říká: „*Nevěděla jsem, odkud jsou.*“ Izraelským zvědům naopak říká: „*Vím, že Hospodin dal zemi vám.*“

Ona moc dobře ví, kdo jsou ti muži, kteří k ní přišli a kdo je jejich Bůh. A v rozhodující chvíli se rozhodne správně a počíná si velmi prozíravě. Prokáže zvědům své milosrdenství, a když si pro ně přijdou královi vojáci, tak řekne, že už od ní odešli, a že neví, kdo byli tito muži a kam šli.

Dobře to hraje, je věrohodná a tím zvědy zachrání. Ovšem, že riskuje. Kdyby u ní královi vyslanci podnikli domovní prohlídku, tak by zvědy patrně našli a Rachab by to odnesla spolu s nimi. Rachab riskuje, zvědy ukryje a prokazuje jim tak milosrdenství a pak sama také chce milosrdenství od nich. Milosrdenství nejen pro sebe, ale i pro své blízké, pro celý svůj dům: *„Dejte mi věrohodné znamení, že ponecháte naživu mého otce a matku, mé bratry a sestry i vše, co jim náleží a že nás vysvobodíte před smrtí.“* (v. 13)

Bratři a sestry, Rachab pro nás může být příkladem otevřenosti vůči Božímu slovu, na které reaguje s odvahou a s důvěrou. Dvakrát mluví o tom, co všichni obyvatelé země slyšeli: *„Slyšeli jsme, jak Hospodin před vámi vysušil vody Rákosového moře... Jakmile jsme to uslyšeli, ztratili jsme odvahu a pozbyli jsme ducha, poněvadž Hospodin, váš Bůh je Bohem nahoře na nebi i dole na zemi.“* (v. 10.11). Rachab slyšela to stejné, co všichni ostatní, nejen obyvatelé Jericha, ale obyvatelé celé země. Ovšem reaguje na to jinak než ostatní obyvatelé.

Ve vyprávění o Jerichu se dvakrát zmiňuje jeho uzavřenost: *„Když při setmění zavírali bránu, ti muži odešli.“* (v. 5). *„Jakmile pronásledovatelé vyšli, hned za nimi bránu zavřeli.“* (v. 7). A v šesté kapitole, kde je pokračování tohoto příběhu, je to ještě zdůrazněno: *„Jericho se před Izraelci důkladně uzavřelo.“* (6,1). Obyvatelé Jericha slyší o Hospodinu, o tom, co Hospodin učinil, ale jejich reakcí je uzavřenost. Jsou opevněni a důkladně uzavřeni vůči tomu, co o Hospodinu slyší. Rachab je naopak do široka otevřená. Na základě toho, co slyší o Hospodinu, vytváří nový prostor, prostor pro milosrdenství, prostor pro nový život nejen pro sebe, ale pro celou svou rodinu.

Rachab se touto svou otevřeností, se kterou reaguje na to, co slyší o Hospodinu, stává součástí Božího lidu, ve kterém získá důležité postavení. Stává se matkou Boáze, o kterém čteme v knize Rút a tím se stane i prababičkou krále Davida. Čteme o ní dokonce v rodokmenu Ježíše Krista v Matoušově evangeliu: *„Salmón měl syna Boaze z Rachaby, Boaz Obéda z Rút, Obéd Isaje a Isaj Davida krále.“* (Mt 1,5.6). Tušíte, kdo byl podle židovské tradice, ten Salmón, který si vzal Rachab a měl s ní syna Boaze? Ano, byl to jeden z těch dvou zvědů, které Rachab přijala a ukryla ve svém domě a který pak, při pádu Jericha, zase zachránil ji a celou její rodinu. Poskytli si vzájemně milosrdenství. A měli spolu slavného syna, Boaze a ještě slavnějšího pravnuka, krále Davida a ještě slavnějšího vzdáleného potomka. Rachab je pramatkou Ježíše.

Rachab, která byla do široka otevřená tomu, co slyšela o Hospodinu a jeho činech a na základě toho se rozhodla riskovat a poskytnout milosrdenství a také si pak vyprosit milosrdenství pro sebe a pro své blízké.

Bratři a sestry, minulou neděli jsem kázal na slova žalmu 81, kde Hospodin říká: *„Otevři svá ústa a naplním je.“* (Ž 81,11). Doslova je zde napsáno: *„Rozšiř svá ústa...“* Je tady stejné sloveso, jako ve jménu Rachab. Je to výzva k otevřenosti vůči Božímu slovu, které člověku dává sílu, rozhodnost a moudrost k odvážnému činu, ke správnému rozhodnutí, ke schopnosti milosrdenství. K tomu, co udělala Rachab, která měla do široka otevřené srdce. Amen.